

Posudek ~~magisterské~~ diplomové práce

Název práce: Vývoj fundační agendy pro kostely a farnosti na území města České Budějovice a okolí ve 14. a 15. století

Studijní obor: Archivnictví
Autor/ka práce: Bc. Martina Schönbeková
Vedoucí práce: Mgr. Lenka Martínková, Ph.D.
Oponent/ka: PhDr. Dalibor Havel, Ph.D.

Předkládaná práce je hodnocena

1. Z hlediska obsahového záměru, naplnění zadání a zpracování předepsané literatury
výborně
2. Z hlediska požadavků na jazykovou správnost (pravopisné a jiné jazykové chyby)
velmi dobře
3. Z hlediska požadavků na formální úpravu, požadovaný rozsah, dodržování citačních norem, odkazy a bibliografii
velmi dobře
4. Přípomínky, náměty, otázky k rozpravě:

Diplomantka M. Schönbeková si v předkládané magisterské diplomové práci vytkla v podstatě dva cíle: přiblížit formou pracovní sondy tzv. donační rejstřík (tedy rukopis SOkA České Budějovice, AM České Budějovice, inv. č. 1313) zejm. s ohledem na způsob hmotného dotování duchovních institucí ve městě České Budějovice, a dále charakterizovat genezi a strukturu farní sítě v okolí tohoto královského města, a to pro období od počátků budování duchovních struktur v jihočeském teritoriu až do konce středověku.

Součástí práce jsou i poměrně rozsáhlé pasáže věnované vývoji církevní správy v Čechách obecně (str. 13-23), dále vymezení pojmů farnost a farář (str. 24-30), včetně jejich hmotného zabezpečení (str. 38-45), a dále stať o genezi důležitého fenoménu patronátního práva (str. 31-37). Tyto pasáže jsou koncipovány veskrze na základě nejnovější sekundární literatury, což samo o sobě je zcela obhajitelné.

Jako problematické shledávám (ovšem v práci často se opakující) praxi odkazovat na sekundární literaturu i tam, kde diplomantka argumentuje konkrétním pramenem. Uvedu jen namátkou vybrané dva příklady: na str. 35 se dozvídáme, že ve vsi Kamenný Újezd se nacházel farní kostel nejpozději r. 1290. To je sice pravda, ale mnohem důležitější se mi jeví odkázat na listinu, z níž tuto informaci jakožto z primárního pramene čerpáme (jde o v originále dochovanou listinu pražského biskupa Tobiáše z 16. listopadu 1290 uloženou v Klášterním archivu Vyšší Brod, sig. 81/III a registovanou v RBM II, č. 1520), než odkazovat na Sedláčkův Místopisný slovník historický. Druhý vybraný příklad je dokonce z těch, které postrádají jakýkoliv zdroj: na str. 36 je k r. 1292 avizována skutečnost, že

faru i s vesnicí Strýčice získal od krále Václava II. do držení klášter Vyšší Brod. Je třeba dodat, že se tak stalo dodnes v originále dochovanou listinou jmenovaného panovníka z 3. července 1292, která se dnes rovněž nachází v Klášterním archivu ve Vyšším Brodě pod sig. 6/VI a kterou otiskl např. Köpl v UB Budweis pod č. 20.

Zdrojový pramen by diplomantka bezpochyby snadno doplnila i k jiným významným datům: ke zřízení arcijáhenství na Moravě olomouckým biskupem Jindřichem Zdíkem (nechci zde polemizovat s rokem 1131, který je sám o sobě problematický), ke klíčovému imunitnímu privilegii Přemysla I. pro pražskou diecézi z 10. března 1222 (CDB II, č. 227) zmiňovanému jako "konkordát" na str. 17 atd. atd.

Navzdory těmto připomínkám diplomantka prokázala v těchto pasážích dobrou orientaci po sekundární literatuře, schopnost synteticky shrnout informace mnohdy roztržité po řadě dílčích studií a vybrat to podstatné, co následně aplikuje při studiu výše již zmiňovaného donačního rejstříku. Upozornil bych snad jen ještě na tuto formální nedůslednost: ohlašuje-li diplomantka na str. 9 v pozn. 4, že bude Tomkovu edici Register decimarum papalium dále citovat zkráceně jako "RDP", není tomu tak ve skutečnosti a v následujícím textu se k úplné citaci neustále vrací.

Za velmi přínosné považuji shrnutí základních informací k venkovským farám na Českobudějovicku (str. 50-70), kde zejména s použitím výše zmiňovaných Tomkových Register jednoznačně prokazuje souvislost mezi výnosností daného benefícia a stabilitou v jeho personálním obsazení.

Druhý základní úkol předložené magisterské práce - studium a interpretace vybrané pasáže tzv. donačního rejstříku (diplomantka jej správně charakterizuje jako v podstatě kopiář donačních listin iniciovaný českobudějovickou městskou radou a vedený v letech 1466-1513) zabírá podstatně menší část práce. Diplomantka konstatuje, že rukopis nemohla studovat z originálu; to se bezpochyby promítlo do skutečnosti, že formální rozbor (popis vnějších znaků kodexu) je velmi stručný a za dané situace ani jiný být nemůže. Rovněž v této části své práce M. Schönbeková vy excerpovala relevantní informace o charakteru a výši jednotlivých darů ve prospěch zkoumaného segmentu příjemců, tyto informace přehledně kvantifikuje do přiložených tabelárních přehledů a rovněž přináší cenné poznatky o struktuře jednotlivých dárců zejména z řad českobudějovického měšťanstva a řemeslníků.

Na několika místech ovšem zcela nepochopila originální text: na str. 87 (a v příloze na str. XI pod č. 38) se vyskytující Michael Leitner rozhodně nemohl být "legát pro reformaci": rukopis evidentně uvádí, že dotyčný odkazuje (legat, jde o 3. os. sg. slovesa "legare"!) jakožto náhradu či nápravu snad škod (pro reformatione) nějaký svůj pozemek (agrum suum). Na str. 89 je zmiňovaná Kristýna sice manželkou Mikuláše Klarice, ovšem rozhodně nemohli mít syna "Filipa": diplomantkou přepisovaná slova "Filip eorum" bude třeba číst "filius eorum".

Pochybují o celé řadě čtení uváděných v Příloze 3 (Pokuty na chléb pro chudé) na str. V-XII, a to zejm. ve sloupci "Konkrétní určení": některé chyby jsou snadno odhalitelné (špatně rozvedené zkratky), jinde bych musel nahlédnout do originálu, který z autopsie neznám. Ve sloupci "Jméno plátce" by pochopitelně měli být plátcí uváděni důsledně v nominativu, na řadě míst nacházím akusativy.

Pro komparatistické studium doporučuji diplomantce studii Petra JOKEŠE: Farní organizace na středověké západní Moravě. Brno: Maticе moravská 2011.

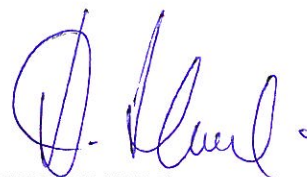
Sumarizují: Navzdory všem uvedeným připomínkám Martina Schönbeková prokázala, že zvládla shromáždit relevantní sekundární literaturu jakož i vydané prameny k tématu, vyvodit z nich adekvátní závěry a aplikovat je na doposud nevydaném kodexu, tzv. donačním rejstříku. Dokumentovala tím zejména způsob financování a dotování

vybraných duchovních institucí v královském městě České Budějovice a far v jeho okolí, a to s akcentem na období pozdního středověku. Dalším přínosem práce je shromáždění základních prosopografických informací pro sledované fary. Jsem přesvědčen, že její práce plní požadavky kladené na práce magisterského kvalifikačního stupně, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako "velmi dobrou", tedy "B".

Celkový návrh hodnocení:

velmi dobře

V Brně dne 30. srpna 2013

.....
PhDr. Dalibor Havel, Ph.D.